

УДК 636.4.082.22

© 2016

С.В. Ушакова*Державний вищий
навчальний заклад
«Херсонський
державний аграрний
університет»**** Науковий керівник —
член-кореспондент
НААН, доктор сільсько-
господарських наук
В.Г. Целих**

ВПЛИВ КНУРІВ РІЗНИХ ПОРІД НА ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК У БАГАТОПОРОДНОМУ СХРЕЩУВАННІ*

Мета. Пошук високопродуктивних поєднань кнурів і свиноматок. **Методи.** Матеріал для досліджень — помісні матки ♀ВБ×♂Л, покриті помісними кнурами ♀Д×♂П, ♀П×♂Д. **Методики** загальноприйняті, **індекс СІВЯС.** **Результати.** Установлено перевагу помісного потомства над чистопородними аналогами за більшістю показників. **Висновки.** Виявлено ефективність використання кнурів Д×П і П×Д у схрещуванні зі свиноматками ВБ×Л.

Ключові слова: схрещування, помісі, відтворювальні якості, велика біла порода, ландрас, дюрк, п'єтрен.

Відтворювальні якості маток є одним із основних чинників, які характеризують ефективність галузі свинарства та її рентабельність. Саме вони визначають обсяги вирощування та відгодівлі молодняку, кількість племінної продукції [7, 9]. Найнижчі величини коефіцієнтів спадковості мають ознаки відтворювальних якостей, але підвищення цих показників можливе у міжпородному схрещуванні. Материнські породи повинні характеризуватися високою плодovitістю, інтенсивним ростом, а батьківські — інтенсивним ростом, добрими м'ясними якостями [3]. Підвищення відтворювальних якостей відбувається за схрещування 2–4-х порід різного напрямку продуктивності [10].

Багатьма вченими встановлено підвищення відтворювальних якостей свиней у схрещуванні [1, 2, 5, 8].

Досліджень, де материнською формою є порода п'єтрен, наведено недостатньо, тому проведені нами дослідження вважаємо актуальними.

Мета досліджень — пошук найпродуктивніших варіантів поєднань кнурів і свиноматок м'ясних генотипів, які б забезпечили високі показники продуктивних якостей у тварин.

Матеріали і методи досліджень. Для досліджень були відібрані чистопородні свиноматки великої білої породи та помісні — порід велика біла × ландрас (♀ВБ×♂Л), покриті помісними кнурами дюрк × п'єтрен і п'єтрен × дюрк (♀Д×♂П, ♀П×♂Д). Досліди проводили в умовах ТОВ «Фрідом Фарм Бекон»

Херсонської області. Годували свиноматок спеціальними комбікормами з урахуванням віку, живої маси та фізіологічного стану.

Відтворювальні якості свиноматок оцінювали за загальноприйнятими методиками [4]. Селекційний індекс відтворювальних якостей свиноматок (СІВЯС) розраховували за методикою О.М. Церенюка [6]:

$$\text{СІВЯС} = 6X_1 + 9,34(X_2/X_3),$$

де СІВЯС — селекційний індекс відтворювальних якостей свиноматок; X_1 — багатоплідність, гол.; X_2 — маса гнізда під час відлучення, кг; X_3 — термін відлучення, діб; 6 та 9,34 — коефіцієнти.

Результати досліджень. За рівнем багатоплідності перевагу виявлено на користь чистопородних маток великої білої породи (10,45 гол.) (таблиця). Найважчими на час опоросу були помісні поросята варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(Д×П), які на +0,12 кг перевищували своїх чистопородних ровесників і на +0,05 кг — помісних поросят варіанта ♀(ВБ×Л)×♂(П×Д). Маса гнізда на час опоросу зумовлена кількістю поросят у гнізді та їх живою масою. Найвищим показником вирізнялися матки варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(Д×П) (15,87 кг), що на +0,7 кг перевищувало маток варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(П×Д) та на +1 кг — чистопородних маток великої білої породи. Ця тенденція зберігається і в 30-денному віці у маток варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(Д×П)

Відтворювальні якості свиноматок у різних породних поєднаннях

Показник	ВБ×ВБ	♀(ВБ×Л) × ♂(П×Д)	(ВБ×Л) × (П×Д)
Багатоплідність, гол.	10,45±0,43	10,30±0,37	10,20±0,33
Великоплідність, кг	1,42±0,02	1,54±0,03**	1,49±0,02*
Маса гнізда на час опоросу, кг	14,87±0,69	15,87±0,72	15,17±0,48
Жива маса гнізда на час відлучення (30 діб), кг	77,45±3,90	82,63±4,63	77,51±3,31
Жива маса 1 гол. (30 діб), кг	7,66±0,07	8,43±0,05***	7,92±0,10*
Збереженість до 30 діб, %	96,50	94,62	96,00
СІВЯС, балів	86,84±3,77	87,53±3,60	85,33±2,76

* P<0,05; ** P<0,01; *** P<0,001.

(82,63 кг), що вище на +5,12 кг та на +5,18 кг відповідно. Найважчими були помісні поросята у гніздах свиноматок варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(Д×П), які високовірогідно перевищували чистопородних аналогів на +0,77 кг (P<0,001) та на +0,51 кг помісних ровесників варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(П×Д). Збереженість порослят була на високому рівні — від 94,62% у гніздах помісних свиноматок ♀(ВБ×Л)×♂(Д×П) до 96% ♀(ВБ×Л)×♂(П×Д).

Індексну оцінку відтворювальних якостей свиноматок проводили з урахуванням ознак багатоплідності і маси гнізда на час

відлучення. Установлено, що свиноматки варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(Д×П) характеризувалися найвищим показником (87,53 бала), що на +0,86 бала перевищували чистопородних маток та на +2,2 бала — маток варіанта схрещування ♀(ВБ×Л)×♂(П×Д).

Дисперсійним аналізом встановлено частку впливу кнура-плідника на масу 1 гол. на час відлучення (65,80%) з високою вірогідністю (P<0,001) і на масу гнізда свиноматок (3,77%). Установлено кореляційні зв'язки між ознаками багатоплідності та маси гнізда на час відлучення від r=0,66 (P<0,05) до r=0,95 (P<0,001).

Висновки

У результаті досліджень встановлено ефективність використання кнурів Д×П і П×Д у схрещуванні із свиноматками ВБ×Л. Вони перевищували чистопородних аналогів

великої білої породи на час відлучення (30 діб) за масою гнізда на +5,18 і +0,06 кг та за середньою масою 1 гол. — на -0,77 і +0,26 кг відповідно.

Бібліографія

1. Відтворювальні якості свиноматок в системі гібридизації/М.Д. Березовський, В.М. Попова, К.О. Цирик, В.С. Огуренко//Свинарство. — 2012. — № 60. — С. 21–24.
2. Вовк В.Г. Гетерозисний ефект при поєднанні різних генотипів свиней/В.Г. Вовк//Тваринництво України. — 2013. — № 12. — С. 11–13.
3. Генетические основы селекции животных/В.Л. Петухов, Л.К. Эрнст, И.И. Гудилин и др.; под ред. В.Л. Петухова, И.И. Гудилина. — М.: Агропромиздат, 1989. — 448 с.
4. Методические указания/Методы изучения процессов селекции, разведения и воспроизводства свиней. — М.: ВАСХНИЛ, 1986. — 80 с.
5. Наріжна О. Продуктивність свиноматок у поєднанні з різними генотипами кнурів/О. Наріжна, В. Вовк//Тваринництво України. — 2014. — №. 3–4. — С. 24–27.
6. Пат. UA 100641 У Україна, МПК А 01 К 67/02

- (2006.01). Спосіб відбору свиноматок/О.М. Церенюк; власник: Інститут тваринництва НААН, заявл. 13.10.2014; опубл. 10.08.2015. — Бюл. № 15.
7. Пелих В.Г. Селекційні методи підвищення продуктивності свиней/В.Г. Пелих. — Херсон: Айлант, 2002. — 264 с.
8. Позднякова Т.С. Репродуктивні якості чистопородних і помісних свиноматок при схрещуванні з кнурами вітчизняної та зарубіжної селекції/Т.С. Позднякова//Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. — 2011. — № 1. — С. 180–183.
9. Селекція сільськогосподарських тварин/Б.М. Голка, В.П. Коваленко, Ю.Ф. Мельник [та ін.]; за ред. Ю.Ф. Мельника, В.П.Коваленка, А.М. Угнівенка. — К., 2007. — 553 с.
10. Соколов Н. Перспективи використання генетического потенциала свиней отечественного и импортного происхождения/Н. Соколов//Свиноводство. — 2007. — № 3. — С. 5–7.

Надійшла 16.11.2015.